

Kondomin historia

Noin 2000 vuotta sitten

Ihminen on käyttänyt kondomia jo tuhansia vuosia, vain materiaali on vaihtunut. Noin 2000 vuotta sitten kiinalaiset tekivät kondomeja öljytystä silkkipaperista, japanilaiset kuulemma nahasta. Euroopassa käytettiin pitkään pellavakangasta terskan päälle, mutta se hiersi ja korvattiin pian sian umpisuolella ja kalanrakoilla. Ratkaisua ei-toivotun raskauden välttämiseen on pitkään etsitty eläinmaailman puolelta. Jo kauan ennen kondomien aikaa käytettiin muinaisessa Egyptissä krokotiilin ulosteesta valmistettua ainetta siittiöiden tappamiseen. Sitä pidettiin ehdottoman varmana.

1500-luku

Kondomin merkitys kasvoi 1500-luvulla kun Kolumbus toi mukanaan Haitista Eurooppaan kuppaa sairastavia miehiä, ja kondomista tuli yhtäkkiä taas välttämätön. Haitin intiaaneilla oli vahva vastustuskyky kupalle, koska he olivat sairastaneet taudin jo lapsena. Mutta Kolumbuksen miehet saivat tartunnan, ja tuohon aikaan kuppa oli tuskallinen usein kuolemaan johtanut tauti.

1700-luku

Kesti aikansa ennen kuin kondomista tuli salonkikelpoinen. Kondomi-sanaa ei tohdittu käyttää, vaan englantilaiset puhuivat ”ranskalaisesta kirjeestä” ja saksalaiset aina 1900-luvulle asti ”englantilaisesta myssystä”. Tämä sai ilmeisesti alkunsa ranskalaisesta hovilääkäri Astrucista, joka kirjoitti: ”Sen, joka aikoo olla yhdynnässä, on laitettava penis kuoreen suojautukseen jälkiseurauksilta kuten epäselvissä riitatapauksissakin.”

1700-luvun tunnettu viettelijä ja naistenmies Giacomo Casanova oli eläinten suolesta valmistettujen kondomien suurkuluttaja. Hänellä oli tapana puhaltaa suolikondominsa täyteen ilmaa varmistuakseen että niissä ei ollut reikiä.

Kondomin todellinen läpimurto tapahtui 1700-luvulla. Englannin kuningas Kaarle II:lla oli vahva maine naistenmiehenä, jolla oli paljon lapsia kansan keskuudessa. Tätä ei luonnollisesti pidetty kovin sopivana. Niinpä kuningas antoi eräälle lääkärille tehtäväksi löytää sopiva suojautumistapa. Lääkäriin nimi oli kuulemma Condom ja hän olisi siis ehdottanut kuninkaalle, että tämä käyttäisi pussia peniksen päällä. Jos tarina on tosi, voidaan herra Condomia pitää modernin kondomin isänä. Useimmat ovat kuitenkin sitä mieltä, että kondomi on saanut nimensä latinan säiliötä tarkoittavasta sanasta ”condus”.

1800-luku

Ruotsin vanhin säilynyt kondomi löytyy Lundin historiallisesta museosta. Se on vuodelta 1813 ja varustettu erityisellä käyttöohjeella. Sen mukaan kondomi oli ennen käyttöä keitettävä maidossa ja sitten vielä puuteroitava jauholla.

Kiitos nykyisistä kondomeista kuuluu itse asiassa eräälle rengasvalmistajalle. Vuonna 1839 Charles Goodyear keksi vulkanointimenetelmän, jolla tahmea raakakumi muutetaan kuivaksi ja elastiseksi kumiksi. Kumista alettiin valmistaa paitsi autonrenkaita, myös kondomeja. Nämä olivat venyvämpiä ja halvempia valmistaa kuin suolikondomit. Kolmisenkymmentä vuotta myöhemmin kondomeja alettiin valmistaa ja jakaa toden teolla. Kun vuosi 1900 lähestyi, yleistyi keskustelu syntyvyyden säännöstelystä ja nyt kondomia käytettiin enemmän kuin koskaan. Samalla kuitenkin myös kondomin vastustus lisääntyi.

1900-luku

Vuonna 1911 Ruotsissa tuli voimaan laki ehkäisyvälineistä, jolla kiellettiin kaikenlainen kondomia ja muita ehkäisy menetelmiä koskeva tiedotus- ja valistustoiminta. Kondomia pidettiin uhkana avioliitolle ja perheelle. Sen katsottiin kuuluvan myös prostituutiota ylläpitäviin tekijöihin.

1930– 1950-luvut

Ruotsissa myytiin eläinten suolesta valmistettuja kondomeja aina 1930-luvulle saakka. Sen jälkeen kondomin valmistusmenetelmät kehittyivät nopeasti. Kondomeista tuli halvempia, ohuempia ja venyvämpiä. Lääkärikuntakin onnistui vakuuttamaan Ruotsin valtiopäivät siitä, että kondomi on todellakin ainoa suoja sukupuolitauteja vastaan. Ehkäisyvälineitä koskenut laki kumottiin vuonna 1938, mutta kondomeihin liittynyt salamyhkäisyys jäi elämään vuosikausiksi. Kondomeja myytiin peitenimillä kuten ”kumitavaraa”, ”sairaanhoitoartikkeleita” ja ”valvottuja tuotteita” aina vuoteen 1959, jolloin kondomiautomaatit tulivat luvallisiksi.

1970-luku

Viimeisetkin ehkäisyvälinelakiin liittyneet pykälät poistettiin 1970 ja näin kondomien myynti, käyttö ja valistustoiminta tuli lopulta vapaaksi. Myös e-pillerit oli hyväksytty ehkäisy menetelmäksi ja niiden suosio kasvoi nopeasti 1970-luvun puolivälissä. Tämän seurauksena kondomien myynti laski puoleen kymmenessä vuodessa. Kansa pääsi nauttimaan seksistä ilman ”karkkipaperia”, mutta samalla ikävin seurauksin. Suojaamattomassa seksissä sukupuolitaudit levisivät jälleen kulovalkean tavoin.

RFSU aloitti vahvan ja huumoria hyväksikäyttäneen kondomimarkkinoinnin, missä pääpaino oli juuri sukupuolitautilien kasvaneella määrällä. Yksi huomatuimmista kampanjoista julisti ”Tänäkin iltana 80 ruotsalaista saa tippurin – kondomi on ainoa ehkäisyväline joka suojaa!”. Voit lukea lisää näistä historiallisista kampanjoista tämän sivuston toisesta osiosta.

Tulevaisuus

Kampanjoidemme pääargumentti pitää paikkansa nyt ja tulevaisuudessa: ”kondomi on ainoa ehkäisyväline, joka suojaa sekä ei-toivotulta raskaudelta että seksiteitse tarttuvilta taudeilta”. Lisäksi kondomi on miehelle ainoa ehkäisyväline.

RFSU-kondomien tuotelanseeraukset

- 1964, RFSU 17006 – suora kondomi ilman liukuvoidetta
- 1967, Profil – sopivasti tiukempi kondomi
- 1969, Kukka ja Mehiläinen – vihreä juomukondomi, molempien mieleen
- 1972, Black Jack – musta kondomi arkeen ja juhlaan
- 1973, Näkki – juomukondomi, mukavampi molemmille
- 1975, Mamba – tyköistuva kondomi
- 1976, Suki-Suki – ihanohut kondomi, lähemmäksi et päase
- 1983, XL – extra large, pitkän päälle parempi
- 1986, Okeido – tosivahva kondomi
- 1987, Twin – kondomi + emätinpuikko
- 1987, Komm an då – kondomi Ruotsin puolustusvoimille
- 1987, Aito kumi – kostea muotoiltu kondomi + esite Neuvoja rakkaudella
- 1988, Kilroy – kondomi, jossa mukana nonoxynol-9-
- 1990, Safe Sex – muotoiltu kondomi
- 1991, Nam Nam - hedelmän maku (mansikka, sitruuna, banaani)
- 1993, Nam Nam - makea maku (lakritsi, hunaja, minttu)
- 1997, Magic – kondomi, joka puristaa parhaasta paikasta
- 2000, www.easy.ac – helpompi panna päälle
- 2004, Zenith – luonnollista lämpöä rakkauteen
- 2005, Mixpack 1.0 – lajitelma eri kondomeja
- 2006, Royal – kierteinen kondomi, kondomien kuningas
- 2006, Mixpack 2.0 – lajitelma eri kondomeja + liukuvoide + kondomikotelo
- 2007, Love Support – 60 senttiä/pakkaus hyväntekeväisyyteen Sambian HIV-projektiin